

Staropoiski ogląd świata

Sylwia Zydek

**Strach i poczucie
bezpieczeństwa
jako elementy budujące
polską mentalność
w XVIII wieku**

**w świetle kaznodziejstwa
Antoniego Węgrzynowicza
(1658–1721)**

Spis treści

Wstęp	5
Określenie problemów badawczych	7
Charakterystyka źródeł i uzasadnienie wyboru tematu	9
Konstrukcja pracy oraz przedstawienie postaci Antoniego Węgrzynowicza	11

Rozdział 1

Strach – jego źródła i znaczenie w budowaniu mentalności człowieka doby saskiej	17
1. Grzech jako działanie wywołujące strach	19
Pycha	21
Chciwość	22
Nieczystość	24
Gniew	27
Nieumiarkowanie w jedzeniu i piciu	29
Zazdrość	32
Lenistwo	33
2. Choroba i śmierć jako przyczyny ciągłego strachu	35
3. „Śmierć nieszczęśliwa” źródłem lęku	48
4. Strach przed potępieniem i piekłem, czyli „Mięsopest nieszczęśliwej wieczności”	51

Rozdział 2

Poszukiwanie poczucia bezpieczeństwa i jego znaczenie w budowaniu mentalności czasów nowożytnych	59
1. Cnota jako gwarancja poczucia bezpieczeństwa i pociecha w obliczu przeżywanego strachu	61
Cnota sprawiedliwości	62
Cnota wstrzemięźliwości – umiarkowanie	63
Cnota pokory	64
Cnota czystości	66
Cnota cierpliwości	66
Cnota miłości bliźniego	69
Cnota nabożeństwa	70
2. Panna w Szerokim Płaszczu, czyli Matka kojąca wszelki strach i lęk	71
Królowa Miłosierdzia	73
Pośredniczka	76
Szafarka Łask	77
Nauczycielka i Wzór	78
Szkaplerzna	79
Różańcowa	81
3. Święci wspomociele. Aniołowie Stróżowie. Archanioł Michał	83
4. „Śmierć szczęśliwa” – zwiastun szczęścia wiecznego w niebie	86
5. „Przysionek niebieski” – czyściec nadzieją nieba	90
6. „Bankiet niebieski”	95
Zakończenie	107
Bibliografia	113
Aneks	127